

איזו דרך כלכלית מציעים לנו המתמודדים?

אריה ארנון

ברור לכולם (כמעט) שתנאי הכרחי ליציאה מהמשבר הכלכלי - זה שכבר איתנו וזה העתיד, המאיים להיות גרוע אף יותר – הוא לשנות את המציאות המדינית שלנו. בלי שינוי כזה קשה מאד להאמין שיופיע אור של ממש במציאות הכלכלית שלנו. בלי אופק מדיני ההשקעות לא תגדלנה, התיירים לא יחזרו, הפעילות במשק תמשיך לדעוך, הממשלה תמשיך בקיצוציה והאבטלה והעוני רק יחמירו. אך האם התנאי ההכרחי ליציאה מהמשבר הוא גם תנאי מספיק? כנראה שלא.

גם אם יתחולל מה שנראה היום כנס והאופק המדיני יפתח מעל ראשינו, המשבר לא יסתיים מאילו. משק שעבר, כך בלשון עבר, את הניסיון שעברנו, "יזכור" אותו עוד זמן רב. נזדקק ליד חכמה ומחושבת שתסייע למשק לצאת מהבוץ.

ומה אומרים על כך המתמודדים על הזכות להנהיגנו? איש מהם, לא מציע לנו תוכנית כלכלית של ממש. אך אולי מגיע לנו לשמוע מהמתמודדים כיצד ייראו ראשי הפרקים האפשריים של מדיניותם הכלכלית?

בואו נניח שיש כבר שקט והאופק הביטחוני מתבהר. האם המועמד בו את תומכת ינסה לבצע צעדים אילו? :

- ינהל מדיניות שיעדה העיקרי צמיחה ותעסוקה ולא רק יציבות. זכרו, כיום על פי תקציב המדינה הנוכחי, העיקר הוא היציבות ולכן אין מורידים ריבית והופכים יעד גירעון שרירותי לקדוש. אך מדיניות מרחיבה אינה מספיקה. האם המועמד שלכן ייקח אחריות, יתפוס יוזמה, ייתן רשת בטחון ליזמים פרטיים ולא ימנע יזמות ציבורית?
- יתחייב לשנות את תקציב המדינה לשנת 2003, ולבטל לפחות חלק מהקיצוצים הבלתי סבירים שנגזרו על המוחלשים בחברה. כן, ולמצוא מקורות הכנסה אחרים שיבואו על חשבון החזקים. האם עכשיו צריך רפורמה במיסוי הנדל"ן (700 מיליון שקל)? האם אי אפשר לדחות את ההטבות במס לשלושת העשירונים העליונים כשעלות הרפורמה במסים השנה היא יותר ממיליארד שקל? האם אי אפשר להטיל מיסוי על הון שיהיה ברמות המקובלות בכל העולם? יציאה מהמשבר צריכה להיות מאמץ של כולם ולא רק של השכבות החלשות.
- ידחה את הרפורמה בשוק התעסוקה (תוכנית ועדת תמיר המכונה תוכנית וויסקונסין) עד שתתחיל צמיחה ולא להקדים בשום אופן את הפגיעה במובטלים ליצירתם של מקומות עבודה נוספים. משמעותה של יישום התוכנית עכשיו אינה להמריץ אנשים לעבוד אלא, שכן ידוע שאין מספיק מקומות עבודה, אלא לפגוע בזכות הקיום שלהם.
- יחקור מהיסוד את הדרך בה מתנהלת כניסת עובדים אורחים-זרים למשק, שמספרם כיום, כנראה רבע מיליון, ולהפסיק כניסת עובדים זרים נוספים. ומה שחשוב וקל יותר, להטיל מס ואגרה על מעסיקי זרים כך שהעלות למעסיקים תהיה גבוהה הרבה יותר ויאכפו תנאי העסקה אנושיים. באותה

הזדמנות יש לבטל את "הסדרי הכבילה" של העובדים הזרים החוקיים למעסיקיהם, הסדר ההופך עובדים אלה דווקא למנוצלים ביותר.

- יציב יעד רב שנתי להורדת אי השוויון במשק הישראלי כך שתיפסק יצירת הפערים שמרסקים את מעט הסולידריות האנושית שנותרה בחברתנו.
- כן, וייקח אחריות לרווחת הישראלים, לתעסוקתם, ולא יותרם טרף לכוחות השוק הלא כל כך מתחשבים.

האם ראש הממשלה בו תבחרו מבטיח (ומבטיח לקיים), את ששת הנקודות האלה?? לפחות את אלה. כי בלי מדיניות כלכלית אחרת, שאלה רק כמה מסימניה, לא יספיק לנו אפילו האופק המדיני שאיננו וכנראה גם לא יהיה. מי שבאמת רוצה באופק המדיני לא יזכה, כך נראה, לנסות להביאו; ומי שאיננו רוצה בו יוכל להמשיך ולהאשים את כל העולם מלבדו.